

відповідальності, вироблених теорією права. Однак, саме господарсько-правова відповідальність покликана запобігати господарським правопорушенням у механізмі правового регулювання, забезпечувати належну організацію та управління господарською діяльністю. Нажаль, чинне законодавство і практика його застосування часто не розкривають усіх властивостей відповідальності, що породжує певні правозастосовчі колізії, виявлення яких повинно передусім забезпечити єдиний підхід у застосуванні тієї чи іншої господарської санкції.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18-22. – Ст. 144.
2. Бабак О. Основні види відповідальності суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній діяльності / О. Бабак // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 10. – С. 144-148.
3. Щербина В. С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності / В. С. Щербина // Вісник господарського судочинства. – 2012. – № 2. – С. 180-185.

УДК 346.2(043.2)

Велікян Л. А., Дмитришина В. А., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Муляр Г. В., к.і.н.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Важливим засобом забезпечення охоронної функції права є юридична відповідальність.

Проблематика юридичної відповідальності займає одне з ключових місць у вітчизняному правознавстві. Однак, незважаючи на тривалий період комплексного вивчення юридичної відповідальності, й досі дискусійною залишається значна кількість аспектів її правової природи [1].

У сфері господарювання застосовується специфічний вид юридичної відповідальності, що іменується господарсько-правовою відповідальністю, чи господарсько-правовими санкціями. Господарсько-правовій відповідальності притаманні як загальні (родові, характерні для будь-якої юридичної відповідальності), так і специфічні (видові) риси (сфера застосування, різноманітність юридичних підстав відповідальності, презумпція вини порушника та особливості її визначення тощо) [2, с. 624]. Але не варто забувати, що відповідальність за злочини в сфері

господарської діяльності передбачена не лише Господарським кодексом, а й Главою VII Кримінального кодексу України.

Для того, щоб визначити, який вид юридичної відповідальності використовувати, доцільно проаналізувати склад господарського правопорушення (факт господарського порушення, протиправність поведінки порушника, причинний зв'язок між протиправною поведінкою порушника і завданими потерпілому збитками, вина правопорушника). Про наявність вини у суб'єкта (учасника) господарських відносин (у разі порушення встановлених правил у сфері господарювання) свідчать: 1) наявність у нього реальної можливості діяти правомірно і попередити настання негативних наслідків (збитків); 2) неприйняття ним усіх необхідних заходів щодо недопущення протиправної поведінки і попередження настання збитків.

Характерними ознаками господарсько-правової відповідальності є: 1) сфера застосування – господарські правовідносини; 2) юридична підстава, тобто акти господарського законодавства та господарські договори; 3) фактичні підстави – господарське правопорушення, склад якого залежить від виду господарсько-правової відповідальності; 4) презумпція вини порушника та особливості визначення вини; 5) суб'єктами господарсько-правової відповідальності є учасники господарських правовідносин (суб'єкти господарювання, суб'єкти господарсько-організаційних повноважень, засновники та учасники господарських організацій, власники майна суб'єктів господарювання; контрагенти суб'єктів господарювання за господарськими договорами); 6) спрямованість господарсько-правової відповідальності переважно на майнову базу порушника і лише в окремих випадках – на особу порушника (примусова реорганізація та примусова ліквідація); 7) змістом господарсько-правової відповідальності є заходи впливу (санкції) – майнової (відшкодування збитків, штрафні санкції, конфіскація) та/або організаційної (призупинення дії або анулювання ліцензій, скасування відомостей державної реєстрації, примусова реорганізація та ін.) спрямованості, що відбиваються на економічних інтересах порушника; 8) порядком застосування – залежно від виду та форми господарсько-правової відповідальності: а) судовий або претензійно-позовний (статті 222-223 ГК України); б) безпосередньо кредитором в оперативному порядку (статті 235-237 ГК України); в) спеціальний – уповноваженими органами (ст. 238 ГК України) [3, с. 84-87].

Відповідальність суб'єктів господарювання є багатогранною, що зумовлюється складністю та множинністю відносин, у які вступають згадані суб'єкти.

Суб'єктами господарювання, відповідно до ст. 55 ГК України, визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію

(сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Тобто, суб'єктами господарювання можуть бути як фізичні, так і юридичні особи. Звідси впливають підстави притягнення даних суб'єктів до таких видів відповідальності, як кримінальна (стосується лише фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності), адміністративна, цивільно-правова та господарсько-правової відповідальності. Тож аналізувати вид відповідальності необхідно відповідно до порушення.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.

2. Вінник О. М. Господарське право: курс лекцій / О. М. Вінник. – К.: Атіка, 2004. – 624 с.

3. Минюк Д. І. Юридична відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні та порядок її застосування / Д. І. Минюк // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 6. – С. 84-87.

УДК 349.42(043.2)

Вінцевич О. Ю., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТІВ ВНУТРІШНІХ ТА ЗОВНІШНІХ АГРАРНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Норми аграрного права, як і будь-які інші правові норми, запроваджують для того, щоб певним чином урегулювати суспільні відносини суб'єктів господарювання в процесі виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції і сировини.

Складність, багатогранність і своєрідність аграрних правовідносин обумовлюються особливостями виробництва в аграрному секторі, пов'язаними передусім із обробкою землі як основного засобу виробництва, вирощуванням, переробкою і реалізацією сільськогосподарської продукції, використанням у процесі виробництва живих організмів, його сезонністю, умовами проживання і праці в сільській місцевості та іншими факторами.

Їх специфіка і особливості обумовлюються й суб'єктним складом, його різноманітністю і формами власності, на яких базується діяльність виробників сільськогосподарської продукції [3, с. 72].

Суб'єктами або учасниками аграрних правовідносин є юридичні